

10 osnovnih skupnih načel za vključevanje Romov

Cilj teh načel je usmerjati institucije EU in države članice pri oblikovanju in izvajanju novih politik in projektov za vključevanje Romov.

Načela so politična izjava držav članic, ki pa ni pravno zavezujoča. Kljub temu so države članice izrazile zavezanost k upoštevanju teh načel pri oblikovanju prihodnjih pobud.

1. Tvarne, stvarne in nediskriminatorne politike
2. Jasna, vendar ne izključevalna ciljna naravnost
3. Medkulturni pristop
4. Vključevanje v osrednjo družbo
5. Upoštevanje vidika spolov
6. Prenos politik, temelječih na pridobljenih izkušnjah
7. Uporaba instrumentov Skupnosti
8. Udeležnost lokalnih in regionalnih organov
9. Udeležnost civilne družbe
10. Dejavno sodelovanje Romov

Nekatera izmed naštetih načel se nanašajo na znane težave, druga pa so zelo inovativna, na primer:

- „jasna, vendar ne izključevalna ciljna naravnost“ – namesto izpostavljanja Romov kot posebne skupine načelo želi izboljšati življenjski standard in okolje vseh, ki živijo v podobnih razmerah;
- „medkulturni pristop“ poudarja, da se Romi in pripadniki osrednje družbe lahko veliko naučijo drug od drugega ter da je spodbujanje medkulturnega učenja in zmožnosti prav tako pomembno kot boj proti predsodkom in stereotipom;
- „vključevanje v osrednje tokove družbe“ poudarja, da morajo biti politike oblikovane tako, da spodbujajo Rome k dejavni udeležbi v osrednji družbi, in ne k ustvarjanju ločenih romskih naselij in ločenih trgov delovne sile.

Več informacij

Portal Evropske komisije o Romih
<http://ec.europa.eu/roma>

Evropska komisija, Generalni direktorat za zaposlovanje, Enota za boj proti diskriminaciji
<http://ec.europa.eu/anti-discrimination>

Informacijska kampanja „Za raznolikost. Proti diskriminaciji.“
www.stop-discrimination.info

Evropski socialni sklad
<http://ec.europa.eu/esf>

Evropski sklad za regionalni razvoj
http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_sl.htm

KE-78-09-898-SL-D

Slike: JPH Woodland – © Evropska unija, Reporters

Ukrepi EU za Rome

Dejstva in številke

Romi so ena največjih etničnih manjšin v EU. Po nekaterih ocenah v državah članicah EU živi od 10 do 12 milijonov Romov, pogosto v težkih razmerah.

Izsledki nedavno opravljene raziskave* o izkušnjah Romov so pokazali naslednje:

- v letu pred raziskavo je bila polovica vseh Romov najmanj enkrat diskriminirana;
- osebe, ki so bile diskriminirane, so v 12-mesečnem obdobju doživele v povprečju 11 primerov diskriminacije;
- 69% vseh Romov, ki so sodelovali v raziskavi, meni, da je diskriminacija oseb na podlagi pripadnosti etničnim oziroma priseljenjskim skupnostim razširjena praksa v državi, v kateri živijo.

* Data in Focus Report 1 – The Roma, EU-MIDIS: European Union Minorities and Discrimination Survey (2009), raziskava Agencije Evropske unije za temeljne pravice (FRA). Ta niz poročil je prva raziskava na ravni EU, ki se osredotoča na doživljanje diskriminacije in viktimizacije v vsakdanjem življenju pripadnikov priseljenjskih skupnosti in etničnih manjšin. <http://fra.europa.eu/eu-midis>

Zakonodaja

Ukrepi EU v boju proti diskriminaciji temeljijo na 19. členu Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Od leta 2000 do danes so države članice sprejele številne zakone, ki Romom zagotavljajo pomembne pravice:

- Direktiva o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (2000/43/ES), sprejeta leta 2000, prepoveduje diskriminacijo zaradi rase ali etnične pripadnosti na delovnem mestu in drugih področjih življenja, kot so izobraževanje, socialna varnost, zdravstveno varstvo ter dostop do dobrin in storitev.
- Okvirni sklep o boju proti rasizmu in ksenofobiji (2008/913/PNZ), sprejet leta 2008, vsebuje priporočila zakonov in predpisov, ki naj bi jih države članice upoštevale pri prekrških zaradi rasizma in ksenofobije.
- Direktiva o pravici do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju EU (2004/38/ES), sprejeta leta 2004, zagotavlja pravico do prostega gibanja znotraj EU vsem državljanom držav članic, če delajo ali iščejo delo, študirajo ali če so neodvisni oziroma upokojeni.

Financiranje

Pristop Evropske komisije k obravnavi Romov je jasen, vendar ni izključevalen: EU ne obravnava vključevanje Romov kot tematico, ločeno od njenih glavnih dejavnosti, temveč namenja posebno pozornost položaju Romov znotraj vseh politik in instrumentov EU, namenjenih izboljšanju gospodarskega položaja, zdravja, življenjskih razmer, zaposlitvenih možnosti, kulturnega razumevanja in izobrazbe vseh Evropejcev.

Dejavno udeležbo Romov v družbi finančno spodbujajo naslednje organizacije Skupnosti:

- Evropski socialni sklad (ESS) spodbuja zaposlovanje in izboljšanje življenjskega standarda ter državljanom pomaga nadgraditi izobrazbo in razvijati zmožnosti.
- Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) spodbuja regionalni razvoj, gospodarske spremembe, večjo konkurenčnost in ozemeljsko sodelovanje znotraj EU.
- Program PROGRESS vključuje obveščevalno kampanjo „Za raznolikost. Proti diskriminaciji.“, ki finančno podpira dejavnosti za ozaveščanje ljudi v boju proti diskriminaciji Romov.
- Druge dejavnosti Evropske komisije in sorodne finančne pobude so: program vseživljenjskega učenja, program Mladi v akciji, kulturni program 2007–2013, zdravstveni program 2008–2013 in podobno.

Evropski forum za vključevanje Romov

Najpomembnejši sklep Sveta za splošne zadeve EU, ki se je sestel decembra 2008 po prvem evropskem vrhu o Romih 16. septembra 2008, je bil vzpostavitev novega foruma za izmenjavo dobrih praks in izkušenj pri vključevanju Romov. Udeleženci foruma so se prvič sestali 24. aprila 2009 v Pragi, njegova naloga pa je zagotoviti večjo skladnost in učinkovitost obstoječih postopkov za oblikovanje politik na nacionalni, evropski in mednarodni ravni.

Približno 70 zainteresiranih strani, vključno z nacionalnimi vladami, nevladnimi organizacijami, uradniki EU in predstavniki Romov, je v Pragi razpravljalo o desetih osnovnih skupnih načelih pri vključevanju Romov. Ministri EU za zaposlovanje in socialno politiko so 8. junija 2009 prevzeli ta načela v svojih sklepih o vključevanju Romov.

